

UNIVERZITET CRNE GORE

PRIRODNO-MATEMATIČKI FAKULTET

Vijeću Prirodno-matematičkog Fakulteta

PREDMET: Izvještaj komisije o magistarskom radu pod nazivom „Ponašanje, sezonska dinamika i socijalna struktura dobrog delfina, *Tursiops truncatus* (Montagu, 1821) u akvatorijumu crnogorskog dijela Jadranskog mora“ kandidatkinje Nataše Nikpaljević, specijaliste biolog-ekolog.

Na LXIII sjednici Vijeća Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta Crne Gore, održanoj 15.06.2021. godine imenovana je Komisija za pregled i ocjenu magistarskog rada pod naslovom „Ponašanje, sezonska dinamika i socijalna struktura dobrog delfina, *Tursiops truncatus* (Montagu, 1821) u akvatorijumu crnogorskog dijela Jadranskog mora“ kandidatkinje Nataše Nikpaljević. Na osnovu pregledanog rada i uslova utvrđenih Zakonom o visokom školstvu i Statutom Univerziteta Crne Gore, podnosimo sledeći

IZVJEŠTAJ

Analiza magistarskog rada:

Rad je prikazan na 86 stranica i sadrži sledeća poglavlja: Predgovor, Izvod, Abstract, Uvod, Cilj istraživanja, Materijal i metode, Rezultate, Diskusiju, Zaključak i Literaturu. U radu se nalazi 28 slika i 54 tabele. Poglavlje Literatura sadrži 79 referenci.

Postavljeni ciljevi rada:

Morski sisari predstavljaju izuzetno važnu grupu organizama za marinski ekosistem. Uprkos njihovoj značajnosti i činjenici da u Jadranu živi 10 vrsta morskih sisara, na teritoriji Crne Gore ne postoje podaci o biologiji i ekologiji za većinu vrsta. Dobri delfin je jedna od najviše proučavanih vrsta na globalnom nivou. Međutim, značajan dio informacija o ovoj vrsti u crnogorskom dijelu Jadranskog mora i dalje ne postoji. Tokom 2016. godine započeta su prva detaljnija istraživanja. Dobijeni podaci odnose se na foto-identifikaciju, brojnost i distribuciju dobrog delfina. I pored nabrojanih aspekata istraživanja vrste i dalje ne postoje kontinuirani podaci

o ponašanju i socijalnoj strukturi dobrog delfina kao i povezanost ponašanja sa određenim, značajnim faktorima. Iz svega navedenog postavljeni su i glavni ciljevi ovog rada: Utvrditi dominantno ponašanje dobrog delfina tokom sezone na osnovu parametara prikupljenih sa kopna i sa broda u crnogorskom dijelu Jadranskog mora i utvrditi da li su pomenute varijable nezavisne jedna od druge; utvrditi dominantno ponašanje dobrog delfina u odnosu na udaljenost jedinki jedne od drugih tj. tip grupe na osnovu podataka prikupljenih sa kopna i sa broda u crnogorskom dijelu Jadranskog mora i utvrditi da li su pomenute varijable nezavisne jedna od druge; utvrditi dominantno ponašanje dobrog delfina u odnosu na prostornu strukturu grupe tj. tip plivanja na osnovu podataka prikupljenih sa kopna i sa broda u crnogorskom dijelu Jadranskog mora i utvrditi da li su pomenute varijable nezavisne jedna od druge; utvrditi dominantno ponašanje dobrog delfina u odnosu na veličinu grupe na osnovu podataka prikupljenih sa kopna i sa broda u crnogorskom dijelu Jadranskog mora i utvrditi da li su pomenute varijable nezavisne jedna od druge.

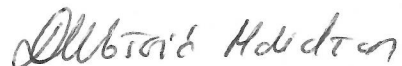
Primijenjene metode:

U cilju ostvarivanja prethodno navedenih zadataka, prikupljanje podataka o dobrom delfinu u akvatorijumu crnogorskog dijela Jadranskog mora tokom dvogodišnjeg istraživanja, obuhvatilo je područje od Ade Bojane do Herceg Novog. U cilju sezonskog praćenja delfina crnogorska obala je podijeljena na tri dijela: južni, srednji i sjeverni. Od istraživačke opreme korišteni su: teodolit koji služi za posmatranje delfina i prikupljanje podataka o njihovoj tačnoj poziciji putem koordinata, laptop za upotrebu softvera Pythagoras i Logger 2010, dvogled, tabele za unošenje podataka i GPS. Terenske aktivnosti su bile podijeljene u dvije grupe: posmatranje sa broda i posmatranje sa kopna. Prikupljanje podataka o ponašanju i socijalnoj strukturi delfina se obavljalo na svakih 5 minuta od pojave prve jedinke. Oblici ponašanja i prostorna struktura grupe tj. tip plivanja su zabilježeni na osnovu prethodno definisanih kategorija prema Bearzi *et al.*, 1999; Lusseau, 2003, 2004; Constantine *et al.*, 2004; Christiansen *et al.*, 2010. Tip grupe je određen na osnovu udaljenosti jedinki jedne od drugih prethodno definisanim kategorijama. Kategorije za tip grupe i tip plivanja su definisane prema Pryor, K. & Norris, K.S. eds., 1991; Akkaya, A. & Öztürk, A., 2012; Baš *et al.*, 2013; Baš *et al.*, 2018. Pored prethodno navedenih podataka, tokom terenskih istraživanja zabilježeni su i sledeći parametri: vrijeme, brojnost i informacije o mladuncima kao i podaci o uslovima sredine: oblačnost (procentualno – 0, 20, 40, 60, 80, 100), stanje na moru (označeni stepenima po Boforovoj skali), vidljivost (procentualno – 0, 20, 40, 60, 80, 100), brzina

Podgorica, 20.12.2021. god.

Komisija:

1. Dr Dragana Milošević Malidžan, vanredni profesor,
PMF, mentor

2. Dr Ana Pešić, viši naučni saradnik, IBMK, član

3. Dr Danilo Mrdak, vanredni profesor, PMF, član

